

השפעת טיפולי ג'ברלין על זנפי פריחה

ל (א) 2 צוביון 1996/97

גבי צוברי - תחנת "יאיר" מו"פ ערבה
 גדעון לוריה - ממ"ר גאופיטים שה"מ

נץ חלב דוביוס (*ornithogalum olubium*) פרח ממשפחת השושניים. גבעולי הפריחה קצרים וצבעם בגוונים צהוב עד כתום כהה. שטחי הדוביוס גדלו בשנה האחרונה וכמות הפרחים המשווקת גדלה בכ- 300% ביחס לשנה שעברה. מטרת עבודה זו הייתה לגדל את הדוביוס בתנאי הערבה ולבדוק את השפעת הג'ברלין על איכות ענפי הפריחה.

מהלך הניסוי

בצלי הדוביוס התקבלו ממשק אסא עוזילבסקי ממושב בצרון. גודל הבצלים היה +3. הבצלים הוכנסו להמרצה בטמפי של 13°C. חלק מהבצלים הוצא לאחר 19 יום ונשתל בתאריך 23/10/96 (מועד א') חלקם האחר הוצא מההמרצה לאחר 35 ימים ונשתל ב- 10/11/96. עומד השתילה 50 בצלים למ"ר. בית הגידול היה חממה, וניתנה תאורה מחזורית 5/15 של נורות ליבון בהספק של 100 ואת במשך 5 שעות. לצמחים ניתנו מספר טיפולי ג'ברלין, שלב מתן הג'ברלין היה עם הצאת הפרחים הראשונים. טיפולי הג'ברלין ניתנו בשני מחזורים - בדצמבר '96 ובמרץ '97.

טבלה 1 : טיפולי ג'ברלין - מועד א'

מועד ריסוס		ריכוז ג'ברלין	
גל ב'	גל א'	ביקורת 0	
3/3/97	2/12/97	250 ח"מ	
17/3/97 , 3/3/97	12/12/97 , 2/12/97	250 ח"מ	
24/3/97 , 17/3/97 , 3/3/97	22/12/97 , 12/12/97 , 2/12/97	250 ח"מ	

טבלה 2 : טיפולי ג'ברלין - מועד ב'

מועד ריסוס		ריכוז ג'ברלין
גל ב'	גל א'	
3/7/97	24/21/97	250 ח"מ
17/3/97	24/12/97	250 ח"מ

טבלה 3 : השפעת מסי טיפולי הג'ברלין על יבול ואיכות נץ חלב דוביום במועד א'

מספר ריסוס ג'ברלין (250 ח"מ)			
ביקורת (0)	1	2	3
99	99	99	99
1.97	1.87	2.13	2.00
29.29	28.12	28.25	27.50
0.54	0.54	0.51	0.48

טבלה 4 : השפעת ריכוז ג'ברלין על יבול ואיכות הדוביום במועד ב'

טיפול ג'ברלין 500 ח"מ	טיפול ג'ברלין 250 ח"מ
82	82
1.87	1.63
32.27	32.73
0.39	0.39

ממצאי פריחה

טיפול הג'ברלין לא השפיעו על מועד הפריחה (טבלה 3). הזמן משתילה עד קטיף היה 99 יום בביקורת ובמספר טיפולי ג'ברלין. ההבדל בין הביקורת וטיפול הג'ברלין היה רק בחודש הראשון לקטיף שבו נקטפו פחות פרחים בביקורת, אולם בין כל יתר הטיפולים לא היה הבדל (טבלה 5). במועד ב' כאמור קיבלו הצמחים משך המרצה ארוך יותר ונשתלו 17 יום לאחר מועד א'.

יבול

מספר ענפי קטיף לבצל לא הושפעו מטיפול הג'ברלין. ההבדל הקטן שקיים בין הטיפולים נובע מהעובדה שהקטיף הופסק למרות שעדיין הבצלים המשיכו להוציא עוד מעט ענפי פריחה (באיכות נמוכה).

אורך גבעולי פריחה

טיפול הג'ברלין לא גרמו להתארכות הגבעול גם ביחס לטיפול הביקורת (טבלה 3). לעומת זאת במועד ב' שם היתה המרצה ארוכה יותר, נתקבלו גבעולים ארוכים ביחס למועד א' בין שני ריכוזי הג'ברלין, במועד ב' לא היה הבדל באורך הגבעולים. ב - 2 ריכוזי הג'ברלין.

לסקר גבולות הפרימה

בטבלאות 3,4 נרשם משקל של 1 גבעול לס"מ (טבלאות 3,4) ורואים ירידה מסוימת במשקל הגבעול ככל שהרבינו בטיפולי גיברלין. ההבדל הגדול נצפה בצמחים ממועד ב' שעברו המרצה ארוכה יותר שם קיבלנו גבעולים ארוכים ודקים יותר לכן משקל גבעול לס"מ היה נמוך מגבעולים ממועד א'.

טבלה 5 : השפעת גיברלין על יבול מצטבר באחוזים בחודשים ינואר עד אפריל

מס' ריסוסי גיברלין (250 ח"מ)	ינואר	פברואר	מרץ	אפריל
(ביקורת) 0	1.69	37.29	72.88	96.61
1	7.14	44.64	83.93	100.00
2	14.06	45.32	84.38	98.44
3	15.00	46.67	88.88	96.67

מועד ב'

טיפול גיברלין 500 ח"מ	1.79	51.79	87.50	98.21
טיפול גיברלין 250 ח"מ	8.16	40.82	87.76	95.92

סיכום

מתצפית זו נראה כי נץ חלב דוביום הושפע מעט מאוד מריסוסי הגיברלין שניתנו. ההשפעה שנצפתה הייתה בעיקר על מספר הפרחים הראשונים שנקטפו כפי שראינו בטבלה 5. למרות שלא הייתה כוונה להשוות בין המועדים נתן לראות כאן הבדלים כמעט בכל הפרמטרים, וזאת כפי הנראה עקב התקופה הממושכת יותר של הבצלים ממועד ב' בהמרצה של 13° מ"צ.

התצפית שבוצעה משאירה שאלות פתוחות בנושא זה ולכן יש צורך לבצע ניסוי מורכב שבו נבדוק את השפעת ההמרצה במועדי שתילה שונים בשילוב עם גיברלין.